

**UCHWAŁA NR III/ /2024
RADY GMINY KORYCIN**

z dnia 29 maja 2024 r.

w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) w związku z art. 17 ust. 2 pkt 2a, art. 50 ust. 1a, ust. 3a – 3b, ust. 4a -4b, ust. 6 - 6b, art. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Określa się szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr nr XLII/330/2024 Rady Gminy Korycin z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Korycin.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady

Paweł Giaro

Szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania

§ 1. 1. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich organizuje i realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie.

2. Usługi opiekuńcze przyznawane są osobom spełniający warunki określone w art. 50 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej albo uchwale podjętej na podstawie art. 50 ust. 6b ustawy o pomocy społecznej.

3. Zakres usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich obejmuje: porządkowanie domu, przyrządzanie posiłków, pranie, przynoszenie opału i palenie w piecu, rozmowy, wspólne spędzanie czasu wolnego, pomoc przy robieniu zakupów, informowanie najbliższych lub odpowiednich służb o pilnych potrzebach czy pogorszeniu się stanu zdrowia, załatwianie spraw urzędowych.

4. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich mogą być świadczone przez 7 dni w tygodniu, w wymiarze nie większym niż 2 godziny dziennie.

5. Realizacja usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich w środowiskach odbywać się będzie pod nadzorem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie.

§ 2. 1. Określa się warunki odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich a także szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania.

2. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich mogą być świadczone nieodpłatnie, odpłatnie lub częściowo odpłatnie.

3. Dla ustalenia odpłatności za udzielone usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich przyjmuje się minimalną stawkę godzinową ustaloną na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów wykonawczych do art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

4. W przypadku, gdy dochód osoby samotnej lub samotnie gospodarującej nie przekracza kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich świadczone są nieodpłatnie.

5. Poziom odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich dla osoby samotnie gospodarującej ustala poniższa tabela:

Poziom % miesięcznego dochodu osoby samotnie gospodarującej w odniesieniu do kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej	% odpłatności za jedną godzinę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich dla osoby samotnie gospodarującej
do 100%	nieodpłatnie
powyżej 100% do 150%	30,00%
powyżej 150% do 200%	50,00%
powyżej 200% do 250%	70,00%
powyżej 250% do 300%	90,00%
powyżej 300%	100,00%

6. W przypadku, gdy dochód osoby w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich świadczone są nieodpłatnie.

7. Poziom odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich dla osoby w rodzinie ustala poniższa tabela:

Poziom % miesięcznego dochodu na osoby w rodzinie w odniesieniu do kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej	% odpłatności za jedną godzinę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich dla osoby w rodzinie
do 100%	nieodpłatnie
powyżej 100% do 150%	30,00%
powyżej 150% do 200%	50,00%
powyżej 200% do 250%	70,00%
powyżej 250% do 300%	90,00%
powyżej 300%	100,00%

8. Podstawą wyliczenia należności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich jest decyzja administracyjna oraz karta pracy opiekuna potwierdzająca ilość przepracowanych godzin, podpisana przez osobę korzystającą z usługi.

9. Na wniosek osoby korzystającej z usług, przedstawiciela ustawowego, członka rodziny lub pracownika socjalnego, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie.

1) zwalnia częściowo z odpłatności o 50% osoby, które spełniają jedno z poniższych kryteriów:

- a) ponoszą stałe, niezbędne i uzasadnione wydatki związane z potrzebami mieszkaniowymi, przewlekłym leczeniem, w tym koniecznością rehabilitacji, zakupem lekarstw, artykułów higienicznych, pielęgnacyjnych, stosowaniem zalecanej diety, po udokumentowaniu dowodami zakupu,
- b) w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego.

10. Odpłatność za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich wnosi się na konto Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie do 15 dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu wykonania usługi.

11. Wpływy z odpłatności za usługi opiekuńcze sąsiedzkie stanowią dochód budżetu gminy.

12. W przypadku niewywiązywania się osoby lub rodziny z uiszczenia naliczonej odpłatności za wykonywanie usługi, zwrot naliczonej opłaty będzie dochodzony na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Przewodniczący Rady

Paweł Giaro

Uzasadnienie

Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku przedstawił uwagi merytoryczne z zakresu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do uchwały nr XLII/330/2024 Rady Gminy Korycin z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania.

1. Zapisy dokonane w § 1 ust. 2 i 3 załącznika do uchwały są modyfikacją i powtórzeniem art. 50 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z § 4 ust. 1 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” z dnia 20 czerwca 2002 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 283) akt prawa miejscowego nie może powtarzać przepisów zamieszczonych w ustawach.

2. Zapis dokonany w § 1 ust. 4 załącznika do uchwały „*Usługi przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, a także z urzędu za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego*” wykracza poza ramy upoważnienia z art. 50 ust. 6 i 6 a ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którym Rada Gminy została upoważniona wyłącznie do określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, a także w przypadku usług sąsiedzkich, przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług - bez możliwości określenia trybu, w jakim działania takie są dokonywane.

Ponadto ww. zapisem uchwały dokonano modyfikacji art. 102 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, poprzez dokonanie zapisów niezgodnych z tym artykułem. W myśl art. 102 ww. ustawy, świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego (ust. 1), a nadto - pomoc społeczna może być udzielana z urzędu (ust. 2). Rada Gminy nie może regulować ani modyfikować w uchwale tego, co jest już uregulowane w akcie wyższego rzędu, tak jak ma to miejsce w ww. omawianym przepisie.

3. Zapisy dokonane w § 1 ust. 5 załącznika do uchwały „*Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zakres usług będzie dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby, na której rzecz będą świadczone usługi. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby z najbliższego otoczenia osoby uprawnionej*” są niezgodne z treścią art. 50 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej.

Ponadto zapisy dokonane:

- w § 1 ust. 5 „*Zakres usług będzie dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby, na której rzecz będą świadczone usługi. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby z najbliższego otoczenia osoby uprawnionej*”

- w § 1 ust. 6 „*Usługę opiekuńczą w formie usług sąsiedzkich przyznaje się po ustaleniu, że zachodzą przesłanki do udzielenia pomocy określone w ustawie o pomocy społecznej poprzedzone wywiadem środowiskowym*” – nie mieszczą się w granicach upoważnienia udzielonego Radzie Gminy delegacją art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej, z którą w przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, powinna określić

także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług.

Sposób ustalenia uprawnień do usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich określił już ustawodawca. Przyczyny udzielania pomocy w formie usług opiekuńczych, w tym w formie sąsiedzkich zostały określone w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Podstawą określenia ww. przyczyn jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego (przeprowadzanego w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103 - art. 107 cyt. ustawy) na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

4. Zapisy dokonane w § 1 ust. 7, ust. 8 i ust. 9 załącznika do uchwały są modyfikacją art. 50 ust. 4a, który określa, kto może wykonywać usługi sąsiedzkie: „Osobą wykonującą usługi sąsiedzkie może być osoba, która:

- 1) jest pełnoletnia;
- 2) nie jest członkiem rodziny osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
- 3) nie jest oddzielnie zamieszkującym małżonkiem, wstępnym ani zstępnym osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
- 4) złożyła organizatorowi usług sąsiedzkich oświadczenie o zdolności pod względem psychofizycznym do świadczenia takich usług;
- 5) zamieszkuje w najbliższej okolicy osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
- 6) ukończyła szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy;
- 7) została zaakceptowana przez osobę, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
- 8) została zaakceptowana przez organizatora usług sąsiedzkich”

5. Zapis dokonany w § 1 ust. 10 załącznika do uchwały „Przyznanie lub odmowa pomocy w formie usług opiekuńczych sąsiedzkich a także całkowite lub częściowe zwolnienie z ponoszenia odpłatności za świadczone usługi następuje w drodze decyzji administracyjnej”. jest poza kompetencją rady gminy, ponieważ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w art. 106 ust. 1 określa zasady przyznawania lub odmowy świadczeń z zakresu pomocy społecznej: *Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej.*

6. Zapis dokonany w § 1 ust. 11 załącznika do uchwały „Decyzja o przyznaniu usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich określa: okres przyznania usług, liczbę godzin przyznanych w miesiącu, zakres oraz miejsce świadczenia usług, cenę odpłatności za godzinę usługi, warunki odpłatności oraz wysokość odpłatności. Szczegółowy zakres usług określa również umowa dwustronna zawarta pomiędzy organizatorem a osobą wykonującą usługi sąsiedzkie” wykracza poza zakres upoważnienia wynikającego z art. 50 ust. 6 i 6 a ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Rada Gminy nie jest uprawniona do ustalania obligatoryjnych elementów decyzji administracyjnej. Zgodnie z art. 14 ustawy o pomocy społecznej, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. W Kodeksie postępowania administracyjnego ustawodawca unormował postępowanie przed organami administracji publicznej w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych, w tym obligatoryjne elementy decyzji administracyjnej.

7. Zapis dokonany w § 1 ust. 12 załącznika do uchwały „Wymiar i zakres przyznawanych usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich uzależniony jest od stanu zdrowia osoby objętej usługami oraz jej sytuacji rodzinnej i materialnej ustalonej przez pracownika socjalnego podczas wywiadu środowiskowego oraz od możliwości zabezpieczenia usług przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie” nie mieści się

w granicach upoważnienia udzielonego Radzie Gminy delegacją art. 50 ust. 6 a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którą w przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, powinna określić także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług”.

8. Zapis dokonany w § 1 ust. 13 załącznika do uchwały „*W pierwszej kolejności pomoc w formie usług sąsiedzkich przyznawana będzie osobom samotnym, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub z ustaloną całkowitą niezdolnością do samodzielnej egzystencji*” – powyższy zapis jest niezgodny z art. 50 ust. 1 ustawy, który mówi, że: „*Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych*”. Rada Gminy nie ma upoważnienia ustawowego do ustalania kolejności przyznawania usług. Jeżeli są spełnione przesłanki określone w art. 50 ust. 1 Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany takiej pomocy udzielić.

9. Zapis dokonany w § 1 ust. 14 załącznika do uchwały „*Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich mogą zostać również udzielone osobom w rodzinie, gdzie rodzina nie może z uzasadnionej przyczyny, wykorzystując swe uprawnienie, zasoby i możliwości zapewnić odpowiedniej pomocy*” jest – modyfikacją art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

10. Zapis dokonany w § 1 ust. 15 załącznika do uchwały „*Pomoc może być realizowana w oparciu o przygotowany plan pomocy za zgodą wszystkich uczestników*” nie mieści się w kompetencjach rady gminy. Sposób przyznawania pomocy, w tym współpracę pracowników z klientami, reguluje ustawa o pomocy społecznej. Delegacja art. 50 ust. 6, 6a i 6 b ustawy o pomocy społecznej, nie przekazuje takich kompetencji radzie gminy.

11. Zapis dokonany w § 1 ust. 16 załącznika do uchwały „*Niedozwolone jest realizowanie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich wobec osób, na które pobierane są świadczenia pielęgnacyjne lub opiekuńcze w ramach świadczeń rodzinnych*” – nie mieści się w granicach upoważnienia udzielonego Radzie Miejskiej w art. 50 ust. 6 i 6 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Zgodnie z treścią upoważnienia wynikającego z ww. przepisu Rada Gminy może postanowić jedynie o rozszerzeniu katalogu osób, o których mowa w ust. 1 i 2, o osoby, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez rodzinę, a także wspólnie niezamieszkującego małżonka, wstępnych i zstępnych. Analizowane upoważnienie ustawowe nie obejmuje natomiast normy kompetencyjnej dla rady do zawężania kręgu podmiotów w stosunku do których realizowane będą usługi opiekuńcze w tym usługi w formie usług sąsiedzkich.

12. Poprzez uregulowanie w § 1 ust. 17 załącznika do uchwały zakresu usług opiekuńczych sąsiedzkich, Rada Gminy posłużyła się sformułowaniem „m.in.”, określając zakres w formie otwartego katalogu. Taka regulacja dopuszcza zastosowanie zatem innych, nieprzewidzianych w uchwale usług opiekuńczych sąsiedzkich, co stoi w sprzeczności z treścią ustawowego upoważnienia.

Zgodnie z treścią upoważnienia z art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej to organ stanowiący gminy ma określić, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług. Uchwała, jako akt prawa miejscowego, staje się podstawą wniosku o przyznanie usług sąsiedzkich i wydanej decyzji administracyjnej w sprawie, a tym samym powinna zawierać jasno określony zakres możliwych do przyznania usług sąsiedzkich.

Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1693), z dniem 1 listopada 2023 r., przyznano gminom możliwość organizowania usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich. Zgodnie z art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej, w przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6 określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich ich wymiar i zakres oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług. Jednocześnie, zgodnie z art. 50 ust. 6b ustawy o pomocy

społecznej rada gminy może postanowić o rozszerzeniu katalogu osób, o których mowa w ust. 1 i 2, o osoby, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez rodzinę, a także wspólnie niezamieszkującego małżonka, wstępnych i zstępnych. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich są formą świadczenia pomocy na rzecz osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają wsparcia innych osób. Powyższa pomoc zaspokoi niezbędne potrzeby życiowe zapewniając zainteresowanym prawidłowe i jak najdłuższe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania, a to dzięki oferowanym usługom opóźnia okres umieszczenia osób zależnych w placówkach całodobowych.

Wszelkie błędy merytoryczne wskazane przez Podlaski Urząd Wojewódzki zawarte w uchwale nr XLII/330/2024 Rady Gminy Korycin z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania, zostały poprawione.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjęcie niniejszej uchwały przez Radę Gminy staje się w pełni uzasadnione.